

DEBATTARTIKEL 2023-05-04

Om mjölkors betesrätt försvinner kan medvetna konsumenter lika gärna köpa havremjöl

Vi som värnar om djurens välfärd kan inte naivt se på när en så viktig grundsten som betesrätten för mjölkor hotas. Det skriver Åsa Hagelstedt och Emma Brunberg, Djurskyddet Sverige.

Nyss kom nyheten om att Uppsalas djurförsöksetiska nämnd godkänt ett försök där 1 500 mjölkor på minst sju gårdar ska undanhållas den lagstadgade rätten till bete och utevistelse under sommaren. Syftet med försöket är att undersöka kors välfärd när de hålls inomhus i lösdriftsstallar året runt. I beslutet skriver nämnden att resultatet från projektet kommer att ”bidra med nytta i form av nödvändigt kunskapsstöd till den diskussion som just nu pågår i samhället om regler för mjölkors bete, och hur en tryggad djurvälfärd kan uppnås, samtidigt som den svenska mjölkproduktionen ges goda produktions- och konkurrensvillkor.”

Lösdrift ersätter inte bete

Denna fråga är inte ny. LRF har drivit krav på att beteskravet för kor ska tas bort i djurskyddsförordningen. Med argument som att ”bonden vet bäst hur en god djuromsorg uppnås för just dennes djur” samt att bete inte nödvändigtvis måste vara bra för kor med tanke på till exempel extremväder. Man säger också att kors näringsbehov inte tillfredsställs tillräckligt av bete och att det då är enklare att utfodra inne i stallar.

Dessa krav har även plockats upp av politiker. KD har under flera år lagt motioner i riksdagen med krav om att undanta beteskravet från lagstiftningen. Nu har landsbygdsministern Peter Kullgren (KD), med stöd av resten av regeringen och SD, beslutat att tillsätta en utredning om ”starkt konkurrenskraft för livsmedelsproducenter och ett starkt djurskydd”.

Det är således väldigt tydligt att försöket med att undanta kor från bete är för att man hoppas kunna få underlag till politikerna om att bete inte är nödvändigt för kor som hålls i lösdrift inomhus och att på så sätt kunna minska kostnaderna för lantbrukaren. Men lösdrift kan aldrig ersätta bete. För oavsett mjölkbranschens utveckling, så är det en sak som inte har förändrats. En ko är fortfarande en ko, med samma behov till naturligt beteende som hon alltid har haft.

Kor och konsumenter överens

Det finns ett mycket brett vetenskapligt stöd för betesrätt för kor. Kor på bete ger friskare klövar, ben och juver. Betet ger en möjlighet att få ströva över större ytor, vila naturligt och till mer naturligt socialt beteende. Det är därför inte förvånande att forskningsstudier visar att kor är starkt motiverade att få komma ut och beta, det är någonting de är villiga att kämpa hårt för. Detta vet och använder lantbrukarna och mejerierna själva i sin marknadsföring när man bjuder in till kosläpp för att visa hur glada kor blir när de äntligen släpps ut på försommaren.

Korna och konsumenterna verkar vara helt överens i den här frågan. Undersökningar visar att just beteskravet är viktigt för konsumenter. Att många väljer svenska mjölkprodukter beror till allra största del på vårt beteskrav. Detta borde alltså ses som en stor konkurrensfördel för svenska mjölkbönder i stället för en ökad börda.

Att försöket godkändes av den etiska nämnden är allvarligt och borde inte skett om lagstiftningen om djurförsök följts ordentligt. När ett område är så väl beforskat kan vi inte se att nyttan med försöket överskrider det lidande det innebär för dessa kor som kommer få tillbringa hela sin sommar inomhus.

Varumärket svensk mjölk riskeras

Nu kommer vi som konsumenter inte kunna veta om det är från dessa gårdar mjölken vi köper kommer från, vilket riskerar hela det varumärke som svensk mjölk i dag står för. Vi som värnar om djurens välfärd kan inte naivt se på när en så viktig grundsten som betesrätten för mjölkkor på allvar hotas. Finns inte beteskravet kvar i den svenska lagstiftningen finns ingen anledning för djurschysstmedvetna konsumenter att välja svensk komjölk. Då blir alternativet svensk havremjölk i stället.

För Djurskyddet Sverige,

Åsa Hagelstedt, generalsekreterare, Djurskyddet Sverige

Emma Brunberg, Agr. Dr., sakkunnig, Djurskyddet Sverige